

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogerske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrtletno . . . K 6.30
mesečno . . . K 2.10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28.—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglasje (inserate)** se
plačuje od četverostopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 17.

Celje, v petek, dne 22. januarja 1909.

Leto I.

S čim se pospešuje pri nas politični razdor?

V Celju, 21. januarja 1909.

Ne povemo svojim somišljenikom in prijateljem ničesar novega, ako jih obvestimo, da nam očita č. „Straža“ v Mariboru pospeševanje političnega „razdora“ med Slovenci. Ni ta očitek ničesar originalnega, temveč že obrabljjen kakor vsak slab denar, ki veliko kroži med ljudmi; ne bi se niti veliko bavili z njim samim, ker smo prepričani, da naša politična javnost še ve, kedaj govorijo gg. duhovniki o razdoru; potrebno je pa, da smo si glede „razdora“ splošno in glede zveze tega „razdora“ s pooblastilnim zakonom za trgovinsko pogodbo s Srbijo posebej na jasnem.

Pomembno glasovanje o pooblastilnem zakonu za provizorično trgovinsko pogodbo s Srbijo je vzbudilo pri nas šele po zaslugi „Nar. Dnev.“ politično pozornost. Nekoliko post festum sicer, a stvar je tako simptomatična, da se da tudi sedaj s pridom o njej govoriti.

Pri nas se namreč gode navzlic glasovati „restaurationi in Christo“ in navzlic demokratizaciji političnega življenja, ki pa seveda le počasi napreduje, stvari, ki izzivajo pikro satiro ali z ozirom na naš istinito neugoden naroden ter gospodarski položaj — žalost. Na volilnih shodih po zakotnih vaseh in v znanem mariborskem časopisu se sveto obljublja volilcem neizprosno in dosledno zastopstvo kmečkih interesov; kakor hitro je pa ubogi kmetič oddal svoj glas, ga gospodje „kmečki“ poslanci sicer pitajo z lepimi iluzijami, ga pa tam, kjer bi bilo treba vladi pokazati zobe — za skledico leče in osebne koncesije prodajo. Vsa načela in vsi kmečki programi odplavajo po Donavi. Oni žalostni prizor od nagodbe z Ogrsko se je ponovil pri trgovinski pogodbi s Srbijo.

Pa kaj govorimo! Sedaj je bil razloček: „Slovenski klub“ je sklenil z ozirom na štajerske klerikalce, kateri zaradi narodne stranke niso mogli „za“ glasovati, da glasuje proti; da je izostalo pri glasovanju 11 poslancev, to je le „slučaj“, ki se baje dogodi pri vsakem klubu in pri vsakem glasovanju, ako so poslanci tako značajni, da se udajo tisti vladi, proti kateri vpíjejo in protestirajo doma na shodih in po listih. Ta nedoslednost, ki se pri naših klerikalcih sumljivo vedno dogaja, je tisti simptom, radi katerega je vredno govoriti o glasovanju za pooblastilni zakon še sedaj.

Izgovori klerikalcev z „Zvezo južnih Slovanov in bolnim poslancem Ježovnikom so jalovi. Prvi izgovor ne velja, ker vedo naši ljudje istotako dobro kakor klerikalci, da „Zveza južnih Slovanov“ ne obstoji iz poslancev, ki bi imeli vsi enotne narodne in zlasti enotne gospodarske interese, zato je dal klub svojim članom prosto roko pri glasovanju. Slovenski kmečki poslanci v „Zvezi juž. Slovanov“ so tudi dosledno glasovali — proti (Roblek, Štrekelj in dr. Ploj); g. Ježovnik pa zaradi bolezni ni bil v zbornici in so torej tozadevni očitki netaktni ter za vsakega pametnega človeka (menda tudi med klerikalci) prazni.

Klerikalci sedaj ne vedo na našo tozadevno ostru kritiko ničesar drugega stvarnega odgovoriti, kakor da zopet vpíjejo o „razdoru“ in nas sumničijo, da nočemo „složnega“ dela z njimi. Difficile est — — — Ali hočejo gg. klerikalci, naj v interesu zalepljenja tistega „razdora“ molčimo, ako se doma ubogemu našemu kmetu, delavcu in malemu posestniku obljublajo zlati gradovi, na Dunaju se ga pa na migljaj toliko sovražne nam nemške avstrijske vlade gospodarski ob vsaki priliki oškoduje. Kaj! — bodo zavpili sedaj gg. „kmečki“ poslanci „kmečke“ zveze:

ali mu nismo izposlovali nekaj nekaj drobtin državne podpore, ali mu ne ponavljamo vsak dan na shodih, po listih, na socijalnih tečajih in na prižnicah; zadolži se pri naših, pri kmečkih posojilnicah, pa ti bode pomagano! — Toda, gospodje v Mariboru, pomislite: kaka je taka pomoč? Kdo je slovenski narod? Ali ne — vsaj danes — tisti tisoči slovenskih kmetov, delavcev in malih posestnikov? In mi naj pustimo, da se ta narod vodi za nos z neko baje narodno politiko, ki pa narodu najmanj koristi . . . Ako mi tako „narodno“ politiko ožigosamo, pa baje „poglabljamo politični razdor“. Bodite odkriti, gospodje: nakopavamo si, naravno, jezo onih oseb, katere vodijo opisano „narodno“ politiko. Ta jeza nam je pa zelo irelevantna. Ako se gotovi ljudje dajo tudi iz politične kratkovidnosti zainteresirati za to „jezo“ — prosto jim! A bodo enkrat obžalovali svoj čin! Žalostno je, ako ima „Štajerc“ priliko take reči izrabljati — in to stori z velikim uspehom — a mariborska gospoda naj skrbi najprej, da ne bode vobče imel prilike izrabljanja! Salus nationis — nam bodi vodilno geslo, ne pa salus kakega avstrijskega ministerstva ali vlade, ki nas dan zadnevom obklada z zaušnicami v narodnem in gospodarskem oziru!

Kako silno neprijetna je naša kritika klerikalcem, kaže njih grožnja, da bodo v državnem zboru pretrgali vsako skupno delo z naprednimi slovenskimi poslanci. Ne vemo sicer, kako bi dala kritika političnega lista povod za takšen političen korak stranke, kateri je baje blagor naroda suprema lex: kajti ako želi klerikalna stranka koristnega dela za cel narod, je treba skupnega nastopa in složnega odpora; ako pa žele klerikalci še nadalje živeti z avstrijskimi vladami v divjem zakonu — in skrbeti za se, to se pravi za nekatere osebe in institucije — prosto jim. Njihovo volilstvo menda ne ostane na večne

čase slepo . . . Mi ponavljamo: vselej smo pripravljeni za slogo in skupno delo, ako služi v dobrobit narodovo — za skupne grehe pa si ne maramo nakopavati odgovornosti, tudi na nevarnost, da bo kdo mnenja, da se s kritiko političnih grehov jedne stranke v narodu povspešuje — politični razdor.

Politična kronika.

a **Jezikovni boj na Češkem.** Uporni podpredsednik poštnega ravateljstva v Pragi je povzročil Nemcem veliko veselje, a tudi nekoliko sitnosti. Pismo, katero je pisal nekaterim odličnim poslancem, baje ni bilo namenjeno za javnost in je prišlo le po indiskretnosti posl. Epingerja v „Bohemio“. S pismom vred je prišel v javnost ves bojni načrt upornega podpredsednika proti češčini kot „notranjemu“ uradnemu jeziku pri poštne ravateljstvu v Pragi. Trgovinsko ministerstvo je pripravilo nek odlok, s katerim hoče zopet „urediti“ jezikovne razmere pri tem oblastvu. Proti določbam tega odloka sta protestirala oba ministra rojaka, nemški in češki, čeprav prvi ni imel k temu nikakega povoda. Jasno je, da ta še neobjavljeni „poštni odlok“ ne bo ustregel ne Čehom ne Nemcem, zato si ga vlada ne upa še izdati. Nemci spravljajo dogodke pri poštne ravateljstvu v zvezo z jezikovnim zakonom za Češko ter pravijo, da ako jim v prvem ne ugotovi v popolni meri, da se o drugem niti posvetovali ne bodo. Listi groze na razne načine. „N. Fr. Pr.“ pravi, da vlada namerava nezadovoljnost Čehov kompenzirati z nezadovoljnostjo Nemcev ter da upa na tak način spraviti jezikovni zakon na pretres nameravane enquete. Če „poštni odlok“ ne ustreže Nemcem do zadnje pičice, ne pojdejo tudi na enketo o jezikovnem zakonu, piše „N. Fr. Pr.“. „Pa če bi tudi zastopniki obeh narodnosti prišli na enketo“, nadaljuje, „bi se lahko že koj na prvi seji zasukala nje usoda na slabo, ako stoje osnovna načela zakonskih načrtov, katere je vlada pripravila, v prevelikem nasprotju z jezikovnim programom čeških Nemcev. V tem slučaju bi Nemci te zakonske načrte a limine odbili ter bi protestovali proti njih predložitvi“. Temu bi se pridružili, kakor zatrja list, vsi drugi Nemci in usoda enquete in jezikovnih zakonov bi bila zapečatena.

Take odločnosti in jasnosti na češki strani ni. Nemško postopanje pa nam kaže jasno, da se slabotna vlada ne upa ravnati svobodno in pogumno po diktatu zdrave pameti in dejanske potrebe, ampak da slabotno omahuje in omedleva pred nemškimi grožnjami in se vsed tega ne gane z mesta.

v **Državni zbor.** Seja 21. jan. Nadaljuje se razprava o dvojezičnosti na železnicah po Češkem. Nujnost Buřivalovega predloga je bila odklonjena istotako nujnost Kindermanovega tičoč se iste zadeve. — V razpravo pride nujni

LISTEK.

Izlet gospoda Broučka v 15. stoletje.

Češki epikal Svatopluk Čech. — Poslovenil Stanko Svetina. Dalje.

„Razume se, da je tako!“ je zagotavljal samega sebe gospod Brouček. „Skozi ta hodnik pridem v klet in če niso vrata odprta, lahko dokličem ali s krkanjem privabim Würtla, kateremu takoj zapojem pesem, čemu pusti svojim gostom na potu brez vsake naprave take jame, v katerih si morejo lahko zlomiti križ. Vstal je in je otipal hodnik pred seboj. Prvi strah ga je minil in njegove misli so se močno oklenile ene ugodne razlage nenadnega padca. Padel je kratkoma in na srečo brez poškodb skozi odprtino v klet, in ko bi moral končno v njej prenočiti — bi prenočišče na deskah ali na goli, vlažni

zemlji ne bilo preveč ugodno, toda grozno bi tudi ne bilo naspiti se enkrat v družbi prijateljskih sodov, takorekoč v naročju sorodnega živila, prav pod čepom, odkoder bi mogel le roko stegniti in napeljati v usta curek plzenskega. Za kazen neprevidnemu Würtlu bi užil veliko te ugodnosti in še dolgo bi bil današnji dogodek „navikarki“ predmet vesele zabave. Vkljub temu je svetil pred seboj in srce mu je tolklo, ko se je nestrpljivo oziral v nevšečni temi po prijaznih obrisih sodov. Toda oziral se je zastonj: hodnik je ostal ravnotako prazen, ravnotako ozek in ravnotako neprijazen.

Konečno je ugasnil slednji plamen nade. Zginila je predstava kleti, edina predstava, v kateri se je kazalo podzemlje prijazno, in na njeno mesto so stopile grozne slike, ki jih je na vso moč odganjal od sebe. Vdrl se je najbrže v nekake katakombe, v labirint podzemskih grobov pod cerkvijo svetega Vida! Mesto simpatičnih sodov so za-

miglale v njegovi razburjeni domišljiji črvice rakve, preperete obleke, gnjili mrtveci, režeče lobanje in pošastne mumije — — — Od groze so se mu zježili lasje in nehote se je umikal nazaj.

Kmalu nato se je kazala gospodu Broučku situacija v najčrnejših barvah. Prizadeval se je sicer odpoditi prikazni in se je spomnil na one tajne hodnike, o katerih so pred kratkim tako živo debatirali. Toda tudi predstava je bila kaj malo mikavna. Zgoraj pri steklenici piva, v prijazni družbi se je lahko govorilo o takih hodnikih, toda druga je, tavati po njih v resnici, sam, po polnoči, bogve kje pod zemljo.

Naglo mu je pretresla mozeg zveličavna misel! Da ni prišel takoj nanjo! Saj se more doklicati pomoči skozi ono jamo, po kateri je zdrčal in kjer se je gotovo končevala gorenja luknja, bodisi nekje v vikarčnih sobah samih ali vsaj v njih tesni bližini.

Dalje prihodnjic.

predlog posl. Kaline, zadevajoč preskrbo vdov in sirot v vojski padlih vojakov. Vsi govorniki podpirajo nujnost predloga. Vojni minister Georgi povdarja, da je v predlogu izraženi želji že itak vsaj deloma ugodeno, četudi so penzijski dohodki vdov v vojski padlih vojakov majhni. Omeniti moramo, da so soc. dem. pri tej točki krepko posegli v debato. Češki soc. dem. posl. Pik je govoril sploh proti vojski, ter je dejal da bi bil že čas, da bi se prepri med narodi v bodoče razsojali po mednarodnih razsodiščih. Govornikova stranka zahteva, naj se napravi konec dosedanj neodgovornosti ministra vnanih reči in njegove politike, ki postaja, kakor vidimo, državi večkrat zelo draga in nevarna in naj bode v bodoče parlamentu odgovoren, isto tako naj se prenese pravico napovedati vojsko na ljudski parlament. Priznati treba da sta te dve zahtevi popolnoma v duhu prave nastavnosti.

a **Srnija.** Kralj je odklonil demisijo Velimiroviča, ker ni bilo mogoče sestaviti drugega kabineta.

a **Črna gora.** Državni proračun za l. 1909. znaša 2.906.959 dohodkov in prav toliko stroškov. Med troški je izkazanih 207.586 za vladarsko hišo (t. j. skoro jedno desetinko vseh državnih dohodkov porabi knjaz za se in za svojo rodbino!), za vojaštvo 150.000 K, za šolstvo 277.694 K, za duhovstvo in cerkev 67.460 K, za državne dolge 240.000 K, za penzije 170.374 K. — Te številke jasno govorijo, kako odirajo te narodne dinastije vbogi srbski narod, delijo ga na dve „samostojni“ državi, v katerih gospodarijo klike in prečijo zdrav razvoj naroda v gospodarskem in kulturnem obziru.

a **Bolgarska vlada** namerava najeti večje posojilo na Francoskem.

a **Turčija.** Bojkot proti avstrijskemu blagu traja dalje. Kot izgovor navajajo, da dokler ni službeno znano, da sta se Turčija in Avstrija mirno pogodili, ne morejo bojkota opustiti.

v **V Makedoniji** so začele zopet razne bande razsajati. V zadnjih dneh je bilo več ljudi iz političnih nagibov umorjenih.

v **Japonsko.** Vlada je predložila parlamentu nov finančni program, po katerem bode tekom prihodnjih 27 let povrnila 2600 milijonov Jen (6.500 milijonov kron) državnih dolgov, v katerih so vračunjeni troški za rusko-japonsko vojsko in za podržavljenje železnic.

v **Zadnje novosti.** Vojna uprava zahteva za 1909 l. za skupno armado 103.100 rekrutov; od tega števila odpade na Avstrijo 59.024; za avstrijsko domobranstvo znaša letošnji kontingent 18.240 — Na shodu italjanskega dijaštva na Dunaju je bila sprejeta resolucija, ki pravi, da je zakonski načrt o „ustanovitvi laške pravniške fakultete na Dunaju absolutno nesprejemljiv, ker Italjani niso s sedežem te šole na Dunaju zadovoljni in tudi ne z določbo o znanju oziroma rabi nemščine na zavodu ter zahtevajo, naj se jim vstanovi popolno vsenčilišče v Trstu in za začetek vsaj pravno fakulteto.

Dnevna kronika.

a **„Straža“ in narodni trgovci ter obrtniki.** Iz trgovskih krogov nam pišejo: „Straža“, ki se je v prvih dveh številkah ogrevala za skupno delo z nami vsaj v narodnih stva. eh, je že pokazala svoje kopito takoj v 3. številki pod naslovom: „Slovenskim trgovcem in obrtnikom“. V tem članku „Straža“ celo poziva k bojkotu onih narodnih trgovcev, ki so naprednega mišljenja. — Žalostna nam majka, ako nas bode ščitila taka „Straža“! — V vsakem

mestu ali trgu imamo navadno po enega največ dva zanesljiva narodna trgovca ali obrtnika vse drugo je navadno nemčursko. Ali naj še potem teh vzajemno ne podpiramo, ako je kateri naprednega ali klerikalnega političnega mišljenja? Koga pa potem naj podpiramo? Ali liberalne nemške introvce? Ali želi „Straža“ potemtakem našim trgovcem in obrtnikom take uspehe, jo vprašamo javno? Potem je bolje, da se naprej ne pulimo za naša mesta in trge, ker je brzkone slovenskim klerikalcem nemški liberalci ali klerikalci itak ljubši kakor narodnjak, ki je slučajno naprednega mišljenja. Najbolj smešno-tragična stran cellega dopisa je pa, da se v uvodnem članku oznanjuje boj trgovcem naprednega mišljenja, ko po mnogih krajih niti slov. trgovca nimamo. Najprej glejte, da dobimo n. pr. v Maribor in druga mesta odločno narodne trgovce, naj bodo potem klerikalnega ali naprednega mišljenja, če bodo le naši, potem še začnite iste z bojkotom tirati v svoj tabor. — Takoj najdete dovolj dela. Dajte sredstva mladim trgovskim pomočnikom, da se naselijo po naših mestih, mi jim ne bomo nikdar metali polen pod noge nego jih bomo vselej podpirali. — Nam bi bila, in s tem, menim nikdar ne zatajimo svojih načel, da bi bila le slovenska spodnještajerska mesta, najbolj klerikalna, sto in stokrat ljubša kakor najbolj napredna nemška. — Glejmo torej skupno, da dobimo naša mesta v slovenske roke, da dobimo trgovino in obrtnijo, potem še le se bomo dotaknili vprašanja, bodeta li isti napredni ali klerikalni. In kdor izmed Slovencev ne stoji na tem stališču bodi si tega ali onega političnega prepričanja ta je škodljivec narodni stvari

o **Dvojna mera.** Znano je, s kako brezobzirnostjo zasledujejo naše „nepripranske“ oblasti vse one slovenske uradnike, ki se upajo javno priznati svojo narodnost, znano je, s kako inkvizicijsko natančnostjo preiskujejo vsako naše politično, da celo zabavno društvo samo radi tega, da bi se prepričali, če se udeleži tudi kak državni uradnik društvenega gibanja. In če ga zasačijo? Najlepši dpkaz je slučaj bivšega avskultanta gosp. dr. F. Lašiča. Radi tega, ker je na Kranjskem opozoril slovenskega župana, da se naj poslužuje svojih pravic, radi tega je bil izbačen iz državne službe. To se je zgodilo Slovincu na slovenskih tleh, v deželi, katera je njegova domovina. In Nemci? To je pa drugo. Nemški uradnik, mož, kateri je bogve kje doma, njemu je dovoljeno na najnesramnejši način izzivati, se udeleževati vseh Slovence še tako sramotečih slavnosti. On sme svobodno javno delati za ponemčevanje Slovencev, se sme javno udeleževati, da celo voditi vso pangermansko gonjo proti nam. Eldorado v tem oziru je Marenberg. Kaj si je upal c. kr. svetnik Roth, o tem danes nočemo govoriti. Kot vzgled delovanja te vrste c. kr. uradnikov hočemo samo omeniti, kaj piše „Marburger Zeitung“ z dne 12. t. m. o „delovanju“ ravno kar umrlega c. kr. davčnega kontrolorja Alojza Freunda. Pravi, da je bil: načelnik „Südmarkine“ podružnice za Marenberg, govornik (Sprecher) nemškega ljudskega telovadnega društva, tajnik protestantske fare, častni član zveze „Germanov“ v Ptuj. Kaj je moral ta človek delati, govoriti, da je postal vse to? To nam poroča „Marburger Zeitung“ najlepše, ki pravi, da žaluje celi Spodnji Štajer po tem „Muster redlicher und treuer deutschvölkischer Pflüchterfüllung und Gesinnungsfestigkeit“. In kako se naj primerja delovanje tega človeka

— tujca, ki je na celi črti versko kakor narodno skušal škodovati našemu narodu z delovanjem g. dr. Lašiča? Slovence — domačina napodila je „nepripranska“ vlada radi malenkosti iz službe, Nemca — tujca je povikšala v kljub žalitvam domačinov tako, da je postal že v mladih letih kontrolor. O kakem discipliniranju seveda ni govora. Poslanci! Tukaj je Augijev hlev!

v **Narodnostni sporazum na Avstrijskem.** Frankobrodski revija „Das freie Wort“ piše v svoji 1. letošnji januarski številki o narodnostnem sporazumu (v članku: die slawische Offensive) sledeče: Ali je narodnostni sporazum na Avstrijskem mogoč? Seveda. Saj je že izdelan mirovni program. Ta program se imenuje narodna autonomija na podlagi teritorialne združitve vseh narodov. Stare šarteke iz preteklosti, „kraljevine in dežele“, katere se ljubosumno branijo, se morajo brezobzirno vreči v ogenj. Zato ker se skrivajo v njih vsi mijazmi razpora. Čez meje sedanjih kronovin morajo tvoriti člani enega in istega naroda jedno in isto narodno taborišče z narodno upravo, narodnim obdačenjem, narodnimi izobraževalnimi zavodi. Skupni državi se smejo prepustiti le naloge osrednje uprave, armade, diplomacije in sodnije, kakor tudi naj odobrava skupni parlament le državni proračun. Vse druge zadeve spadajo pred narodne parlamente in se lahko tam brez prepričevanj rešijo. Res je, da se ne more prehod na našega sedanjega policijskega državnega sistema k tem narodnim nacionalnim samoupravnim korporacijam v enem dnevu storiti, res je, da bode še-le praksa učila, katere zadeve se naj nacionalizirajo in katere ostanejo skupni državi. Toda to temeljno načelo odobravajo danes le Nemci in socialisti, medtem ko se borijo proti njemu oni, ki pridejo pri sedanjem kavsu na svoj račun ali pa žive od žepov bogatejših narodov. In to seveda danes vsi Slovani, ki se dajo najraje od Nemcev vzdrževati. Toda preprečiti vsejedno ne bodo mogli narodne avtonomije, če se bodeta enkrat odločila za njo vlada in dinastija — in k temu bode prišlo, tako upamo, dokler je vobče misliti na mirno rešitev narodnostnega vprašanja v Avstriji. Računim se k optimizmu, ki na naši neznansko komplicirani in vendar neznansko elastični državi ne obupajo; mislim tudi, da bodo konečno zmagali pametni in dobrovoljni državljani nad zabitimi in hudobnimi. (To smo seveda mi Slovani)... „Ta odlomek članka, ki je bil napisan na Dunaju, kaže prav jasno, kako daleč smo dejanski še od avtonomije. Kajti ako hočejo Nemci v takih mislih sklepati o avtonomiji, se ne bomo nikoli mirnim potem sporazumili ne mi, ne Čehi ne noben slovanski narod v Avstriji. In če do pomirjenja ne pride (v prid Nemcem), napoveduje člankar omenjene revije konečno obisk „priateljskih“ pikelhavb na čeških bojiščih.

o **Bojkot zoper avstrijsko blago na Turškem** preneha, kakor je bojkotni sindikat to obljubil velikemu vezirju, baje že z današnjim dnem.

o **Ruski mornariški minister Dikov** je iz zdravstvenih ozirov odstopil. — Car je demisijo sprejel. Naslednik je kontreadmiral Vojevodski.

o **Privatna agrarna in komercialna banka za Bosno in Hercegovino** se je 10. t. m. osnovala v Sarajevu in se otvori prihodnji teden.

d **Veteranske uniforme za cestne pometeče.** Iz Prage se nam poroča: Veteransko društvo v češki občini Ričan bl. Prage je soglasno sklenilo, da se razide, uniforme pa da daruje občini za cestne pometeče. Vzrok tega sklepa so novi predpisi glede oboroženja in uredbe veteranskih društev.

V kratkem bodo sklenila tudi druga češka veteranska društva enake sklepe.

Štajerske novice.

v **Povalejeva zadeva v državnem zboru.** Poslanec dr. Korošec in tt. so stavili včeraj na vodjo finanč. ministerstva interpelacijo zaradi tatvine dokumentov pri predsedstvu finanč. ravnateljstvu v Gradcu. Dr. Povalej finančni komisar v Mariboru, je prišel v disciplinarno preiskavo in je poslal akte, ki bi naj služili v njegovo opravičilo, na deželno finančno ravnateljstvo v Gradcu. Pozneje ga je „Marb. Zeit.“ hudo napadla, vsled česar je vložil proti listu tožbo. Rabil je akte za svojo pravdo in jih je zahteval od finanč. ravnateljstva nazaj. Pri tem se je pa skazalo, da jih je med tem nekdo ukradel. Interpelantje vprašajo vodjo finančnega ministerstva, kaj je s to zadevo?

b **Štajerska sekcija avstrijskih industrijalcev** poziva s posebno okrožnico nemške industrijalce na Štajerskem, naj se proti bojkotu branijo s tožbami posameznih listov in oseb, ki napeljujejo k bojkotu. Graški „Tagblatt“ seveda pritruje — a nekaj vrstic dalje sam imenoma hujaka proti češkemu trgovcu Vaclavu Hludy-ju v Pragi, kateri trguje z naravoslovnimi preparati. §§ 278, 301 in 302 veljajo po mnenju Nemcev in nemških državnih pravdnikov samo za Slovence in Čeha...

d **Nad Hribarja** se je spravil mariborski „Slov. Gospodar“... Mi smo včeraj priobčili Hribarjev govor o tej zadevi v ljublj. obč. svetu in pripomnimo, da se je tudi ljubljanski „Slovenec“ potrudil popraviti tozadevne besede dr. Šusteršičeve v deželnem zboru. Značilno je pa za „slovenske“ klerikalce, da zagovarjajo raje nemško vlado in verjamejo več nemškim listom ko človeku, o čegar narodni odločnosti in narodnem delu še dosedaj nikdo ni imel niti dvoma. Hujskarije „Sl. G.“ so tembolj obsojanja vredne, ker jim je duševni oče — duhovnik dr. Korošec.

d **Slovensko občinstvo v Celju in okolici** opozarjamo na plesni venček „Slov. trg. društva“ v Celju (Narodni dom), kateri se vrši na Svečnico dne 2. februarja. Svirala bo vojaška godba 17. pešp. v Celovcu.

d **Celjski nemški gimnazijel**, ki se hodijo v okolico sankat, se napram občinstvu skrajno nespodobno, vprav pobalinsko obnašajo. — Ne bomo preiskovali, kedo jim sploh daje pravico, občinstvo na izvanmestnem terenu nadlegovati s tem „rodlanjem“ marveč mi g. ces. svetnika in ravnatelja Profta prav resno pozovemo, da te fantiče ostro zrahlja ter jih zavrne v meje dostojnosti.

d **Celjska davkarija** je še vedno brez napisa. To je za nas narodno žaljivo, ker si gospoda ne upa napraviti vsaj dvojezičnega napisa — in je tudi nepraktično, ker ljudje ne vedo kam. Ali bo treba dregati na višjih mestih?

d **Porotne obravnave v Celju** delajo na Slovence mučen utis, ker gg. porotniki govorijo s sodnim dvorom nemški in tudi v mnogih slučajih med sabo. To je narodna mlačnost, ki zasluži odločno grajo. Tudi nekaterim gg. slov. odvetnikom bi priporočali nujno doslednost v rabi slovenščine! — Pač pa je na drugi strani treba omeniti, da so porotniki letos v prvič prisegali slovensko.

d **Tisovo hišo v Mariboru** je sedaj kupil nek nemški konsorcij. Nameravali so jo kupiti slov. klerikalci.

d **Obč. volitve v Slov. Bistrici** se vrše prih. mesec. Nemci se boje za 3. razred.

d Pečnakovo posestvo na Teharjih je kupila nemškutarska dočina. Škoda za lepo posestvo, ki bi lahko prišlo v slovenske roke!

v Na včerajšnjem sejmu v Teharjih razvila se je zelo živahna kupčija. Lahbi in Židje pokupili so skoraj vso živino. Na celjski železniški postaji se je oddalo petdeset vagonov. Bila je že trda noč, ko z nalaganjem še niso bili gotovi. — Kmetu ki gleda to odvažanje živine z dežele, se sili na ustnice težko vprašanje: Kam bomo letos spomladi in poleti za vozno in molžno govejo živino?

d Italijan je šel s tellico! Na včerajšnjem sejmu v Teharjih je bil oškodovan posestnik Jože Petauer iz Šmarja pri Jelšah za 120 kron. Prignal je dvoje živinčet na sejm in prodal vsako drugemu kupcu; pogodili so se, da bode dobil denar v gostilni pri liškofu. Od jednega je dobil denar, drugi pa jo je pobrisal z neplačano telico v Videm na Laško. Orožništvo ima že celo zadevo v rokah in Petauer dobi akoro gotovo svojo telico nazaj.

v Podpora pe suši za Zg. Štajersko. Vlada je znova dovolila za Zg. Štajersko podporo za krmo v znesku 100 tisoč kron. Na Sp. Štajerskem je pred kratkim sicer prišlo še nekaj sena in slame, pa ne verjamemo, da bo zadostovalo.

v Ponarejen denar. V Središču so prijeli moža, kateri je menjal v trgu 5 komadov po 50 kron. Narejeni so precej slabo in se hitro poznajo, ker so zelo bledi. Mož je iz Gorice.

d V spomin na 26. januar 1905 (takrat se je ponesrečilo mnogo rudarjev) prirede trboveljski rudarji dne 24. jan. t. l. ob 3. uri pop. javni obhod od gostilne J. Božiča v Loki št. 54 na pokopališče v Trbovljah, kjer se bodo položili med slavnostnim nagrobnim govorom venci na grobe. Godba bo avirala žalostinke.

d V Polzeli je zmrznila J. Turnšek. To je tukaj že drugi slučaj žrtve alkohola. Če bi se takoj vse potrebno ukrenilo, bi se še mogoče dalo rešiti nesrečnici življenje.

d Za župnika na Planini (novonastanovljena župnija) je imenovan tamonjni provizor Franc Gartner.

d Rektor graške univerze in table slovanskih akad. društev. Rektor graškega vsenčilišča je dal na črni tabli nabiti razglas, v katerem nana, da bo dal iz avle odstraniti table vseh akad. društev, če bo kdo (to se pravi nemški burši) vbodoče poškodoval table slovanskih ali italj. akad. društev.

d Organizirani železnčarji v Celju prirede dne 7. februarja plesni venček pri „Zelenem travniku“.

d Ogenj je v Zabukovci pri Grižah 18. t. m. popoldne upepelil posestniku in lovcu Janezu Oblaku hišo. Zgorelo je bankovcev za 200 K, slanina in nekaj avinjine. Ker ni bilo vetra, ogenj ni segel na gospodarska poslopja. Pri gašenju so vrlo pomagali rudarji bližnjih premogovnikov.

v Z blčem je udaril ptujskega trgovca v Ptuj znanega „Nemca“ Jožeta Kazimirja nek voznik iz okolice. Udarci je bil baje tako zdaten, da je Kazimir navzlic klobuku ranjen na glavi.

v Bogata beračica. V stanovanju neke 82 letne starke Schleffer v Gradcu, katere je uživala podporo od občine in so jo pred nekaj dnevi prepeljali v mestno bolnišnico kot siroto, so našli hranilne knjižice za 46 tisoč kron in mnogo zlatnine ter srebrnine. Schleffer je imela nekoč zastavnico, a je takrat nabrano premoženje skrbno skrivala.

d Nepoboljšljiv tat. V sredo se je splazil bivši kočijaž Robin, doma iz Partin v lenarčkem okraju, v neko

hišo v Ormožu in hotel ukrasti iz kovčega hranilno knjižico, glasečo se na 472 kron in 66 kron gotovega denarja, pa so ga še o pravem času zalotili in spravili zopet v kajho. Robin je ravnokar odsedel dolgo kazen v Vacu na Ogrskem.

d Zavetišče za obrtne vajence ustanovi društvo za mladinsko oskrbo v Mariboru. Mestna občina mu prepušči prostore pri tleh v Kučerovi hiši pod pogojem, da se izvoli kuratorij, v katerem bode zastopana tudi mestna občina.

d Proti novemu živinskemu sejmu v Kostivnici je vložil ugovor mariborski obč. svet, ker se boji oškodovanja mariborskih živinskih sejmov.

b Srečni poročnik. Nek poročnik v Gradcu je dobil decemberski glavni dobitok turških srečk v znesku 600 tisoč kron.

d Nemški veteranski blagajnik Karl Mayerhofer poveril je pri veteranskem koru v Gradcu v teku enega leta čez 5000 kron. — Kakor se vidi, so poverjenja pri naših Nemcih na dnevnem redu.

Kranjske novice.

b Podpora Slovenski filharmoniji v Ljubljani. Občinski svet ljubljanski je dovolil „Slov. filharmoniji“ 20.000 K podpore pod pogojem, da goji koncertno, promenadno in koračno glasbo.

b Belarjevo mesto. „Slov. Narod“ poroča, da je vodja naučnega ministerstva Kančera obljubil županu Hribarju, da se razpiše vsled Belarjevega imenovanja izpraznjeno mesto za kemijo na ljubljanski realki.

b Okrajna posojilnica v Krškem je kupila posestvo V. Gödelna, v kateri hiši je pošta, za 36.000 kron in se je preselila tja s svojo pisarno.

b Ljubljanski deželni poslanci prirede v nedeljo 24. t. m. velik političen shod v „Mestnem domu“ v Ljubljani.

b Mestna hranilnica toži „Akademijo“ za povrnitev meničnega dolga v znesku 900 K.

v Smrt vsled električnega toka. V Radečah pri Zidanem mostu je našel v sredo ob 2. uri pop. uradnik avstr. Siemens-Schukert tvrdke za inst. elektr. naprav smrt. Pri reviziji električne naprave se je dotaknil 500 volt nočnega električnega toka, kateri ga je na mestu ubil. Truplo nesrečnega 30 let starega moža so prepeljali v Gradec.

Primorske novice.

o Kaj pravi vladni list o Trstu? Vladni „Fremdenblatt“ je prinesel dne 20. t. m., ko je vlada vložila v drž. zbornici zakonski načrt za ustanovitev italijanske fakultete na Dunaju, članek, s katerim se utemeljuje vladna predloga. Pravi med drugim: „Na Dunaju prebivalstvo ni italijanskim dijakom nenaklonjeno. To bi pa ne bil slučaj, če bi se poskusilo italijansko pravno fakulteto ustanoviti v Trstu. Trst — če tudi v njegovem sedajnem življenju in sliki mesta prevladuje močno italijansko bistvo — vendar ni čisto italijansko mesto; če se tudi ne oziramo na popolnoma slovanski teritorij, je vendar tudi že pravo mestno ozemlje prepojeno z narodno delavnim, gospodarsko se dvigajočim slovanskim elementom. Pravna fakulteta v Trstu bi imela kot naravno ozadje Dalmacijo, Istro, severne okraje Goriške, morda celo Kranjsko in Sp. Štajersko. Od tam bi — o tem ni dvomiti — prihajale množice slovanskih dijakov na tržaško fakulteto, ker bi slovenske stranke gotovo najživahnejše agitirale za to. Praske in spopadi na tej fakulteti bi bile naravne posledice“.

Tako sodi vlada o Trstu. Priznava na predek tržaških Slovencev, o katerem smo mi govorili že včeraj.

Društvene vesti.

a Za „Sokole“ in udeležence maškarade celj. Sokola! Vsak ponedeljek in petek se vrše v mali dvorani „Narodnega doma“ v Celju plesne vaje za „Češko Besedo“. Začetek vsakokrat ob 8. uri zvečer.

a Odbor „Dijaške kuhinje v Celju“ se zahvaljuje za 100 kron, katere je prejel od narodne zbirke naprednih narodnih akademikov v Celju.

a Ciganska godba!! V soboto, 23. t. m. ob 8. uri zvečer priredi ciganska godba domači plesni venček v gostilni pri „Divjem možu“ na Zgor. Hudinji pri Celju. Vstopnina 50 vin.

a „Kmetijsko bralno društvo“ v Ložnici pri Zalcu priredi svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 31. januarja t. l. ob 3. uri popoldne v gostilni g. Jošta na Ložnici. Na sporedu je med drugim poučni govor g. Goričana o kmetijstvu in volitev novega odbora.

a Slovensko pevsko društvo „Vraska Vila“ si je na svojem rednem občnem zboru dne 6. prosinca 1909 izvolilo sledeči odbor: Ivan Kramar predsednik, Luka Stober podpredsednik, Iv. Brinovec tajnik, Ernest Brezovšek, blagajnik, Franjo Junger gospodar, Ivan Golob in Franjo Ocvirk odbornika, Josip König in Anton Cizaj odb. namestnika.

a Prostovoljna požarna bramba v Družmirju pri Šoštanju ima svoj prvi redni občni zbor v nedeljo, dne 31. januarja t. l. ob 3. uri popoldan v gostilniških prostorih Martina Rotnik v Družmirju z običajnim dnevnim redom. Izvršujoči in podporni člani pridite mnogobrojno!

o Narodna veselica v Gotovljah se vrši v nedeljo 24. t. m. ob pol 5. uri pop. v prostorih g. Mihaela Jošta. Na sporedu so gledališke igre, petje in tamburanje.

o Brežiški Sokol ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 31. jan. ob 8. uri zvečer v Narodnem domu z običajnim sporedom. Vabila se posebej ne bodo razpošiljala.

o Odbor „Brežiškega Sokola“ nana, naj se dotični, ki še niso dobili vabil za kostumni venček dne 2. svečana, oglasijo pri društvenem tajniku br. Jos. Boecio v Brežicah. — Vsak vabljenec se lahko udeleži kostumnega venčka v navadni promenadni obleki.

o „Kmetijsko bralno društvo pri Malinedelji ima dne 31. t. m. svoj redni občni zbor ob 3. uri pop. v prostorih gostilne g. Senčarja. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

o „Ptujski Sokol“ priredi na dan 6. svečana t. l. prvi Sokolski venček v prostorih Narodnega doma v Ptuj v prid zgradbe tukajšnje sokolske telovadnice. Slavna društva naj se blagovolijo na to prepotrebno prireditev ozirati. P. n. občinstvo se prosi, da blagovoli oprostiti, če bi se prihodnji teden pri razpošiljanju vabil koga pomotoma prezrlo, kar je pri tolikem številu lahko mogoče. Vstopnina za osebo 1 K, za obitelj 2 K. Toaleta promenadna. — K prav obilni udeležbi vabi odbor.

o „Kmetijsko bralno društvo v Framu“ priredi v soboto, dne 23. t. m. ob 8. uri zvečer veselico. Na vsoporedu je gledališka igra, petje mešanega zbora, solo-petje s spremljevanjem na pijanino in zbora ter prosta zabava. Prijatelji petja, igre ter vesele slovenske družbe dobrodošli!

o Slovensko akad. društvo „Slovenija na Dunaju ima IV. redni očni zbor v soboto dne 23. t. m. v „Budjovjiški pivnici“, VIII. Adlerstrasse, z običajnim sporedom. Začetek točno ob pol 8. uri zvečer.

o Slov. akad. društvo „Ilirija“ a Pragi ima III. redni občni zbor dne 22. prosinca 1909. ob 8. uri zvečer v prostorih „U Pokorných“ Ječná ulica.

Po svetu.

v Železnica čez Ture se ne otvori pred 1. jul. t. l.

v Edini sin slavnega francoskega kemika Pasteurja je v 57. letu umrl. Bil v diplomatski službi.

o Umrl je včeraj 11. t. m. grof Hompesch, član nemškega državnega zbora, vodja centra. — Umrl je v Rimu bivši šef italijanskega generalnega štaba general Saletta. Bil je avstriji prijazen.

b Vojna mornarica se poveča letos za 14 štabnih podčastnikov, 274 podčastnikov in 577 mož. Leta 1910. in 1911. se pomnoži vojna mornarica za 1650 mož, tako da bode imela l. 1911. svojih 14.000 podčastnikov in mornarjev.

b 200 milijonov za Bosno? Belgrajski „Mali Žurnal“ poroča, da je slovanski dobrodelno društvo v Moskvi ponudilo Srbiji 200 milijonov, da ponudi Turčiji večje odškodnino za Bosno in Hercegovino kakor Avstrija.

b 1 milijon 408.184 lir je dobil dozdej na prispevkih za ponesrečence v južni Italiji papež.

b Predsedniku Združenih držav v Severni Ameriki se zviša plača od 75.000 na 100.000 dolarjev na leto.

a Metuzalemovo starost je dosegel Martin Svetenović v vasi Rovišče v okraju Kruševac na Srbskem. Star je 143 let, a je še vedno živahen. Le eno ga žalosti: izgubil je že zadnji zob.

a Pisma pod šifro so prepovedana v Belgiji. Ministerstvo je to zategadelj odredilo, da bi se vzelo občinstvu pohujšljiva navada pisati ljubimska pisma pod šifro. (!)

v Težke kazni za zakonolomstvo. V zbornici države New-York je predložen zakonski načrt, s katerim se kaznuje zakonolomstvo z 10 do 20 let kaznilnice. Zakonski načrt zahteva, da ima vsaka civilna tožba zaradi zakonolomstva takoj služiti javnemu obtožitelju za predmet kazenskosodne preiskave zoper krivi del.

v Prvo naročilo lesa iz Italije je prišlo te dni. Naročenega je 40.000 kubičnih metrov jelševga lesa v vrednosti okoli 1.400.000 kron.

v Vojvoda abruški bi se rad poročil z ameriško milijonarko Mis Elkins, a mu to brani njegovo članstvo kraljevske italijanske hiše. Zato je prosil Viktorja Emanuela, naj bi smel odložiti to članstvo in tudi naslov mornariškega kapitana. Kralj ni dovolil.

v Zopet šolski štrajk na Češkem? Češki rudarji so na nekem posvetovanju sklenili, da se vprizori zopet stavka čeških otrok na zapadnem Češkem, če vlada ne izvrši svoje akcije glede manjšinskih šol do 1. marca t. l.

v Slovanska umetniška razstava. Sloveči poljski pisatelj Henrik Sienkiewicz je sprožil v listu „Swiat“ misel, naj bi se l. 1910 o priliki jubileja petstoletnice grunldvaske bitke priredila v Krakovu slovanska umetniška razstava. Sienkiewicz se nadeja, da se poprimajo te misli vsi slovanski narodi. Če se pomisli, da nadkriljujejo Slovani v nekaterih strokah umetnosti druge neslovanske narode, nudi bi projektirana razstava najboljši vzitek. Za gotovo, ker bi hila zgolj kul urnega značaja.

o Kapitalizem kot uničevalec ljudske rase. V antropološkem društvu v Washingtonu je predaval na podlagi obsežnega materiala George Stetson o uplivu veleobrtni na raso. Po štetju iz leta 1906. je bilo na Angleškem 109.068 tovarn s 4 1/2 milijoni delavcev, od katerih je bilo 71% žensk in otrok, na Škotskem se je našlo 68% žensk delavcev. Stetson je govoril o nevarnostih v raznih tovarniških podjetjih in je označil pralnice kot najnevarnejše. Zelo slabe so tudi razmere v mlinih za pavolo, kjer je ozračje vlažno in vsebuje veliko množino ogljikove kisline, ki doseže včasih 50 do 100 prostornih delov, dočim po tava dovoljuje, da sme ozračje imeti le 9 prostornih delov ogljikove kisline izmed 10.000. Le malo mlinov odgovarja zdravstvenim predpisom. Zarod teh tovarniških delavcev se slabo razvija, otroci zaostanejo na teži in telesni rasti ter pogosto trpe na takozvani „angleški bolezni“. Ameriški učenjak trdi, da te razmere povzročajo izpričnost angleškega ljudstva. V Sheffieldu znaša že umrljivost otrok 236 d 1000, in take razmere vladajo v vseh veleobrtnih krajih. Toda Angleška ne ukrene ničesar, da bi se prišlo tem v nebo kričetim razmeram vokom; nasprotno se razmere še vedno slabšajo. Predavanju je sledila v omenjenem znanstvenem društvu zelo živahna debata.

v Naraščanje nemškega „Schulvereine“ 338 novih podružnic se je osnovalo v l. 1908. Samo ženskih in dekliških podružnic je na novo osnovanih 36. In mi se še čudimo, če germanizacija tako naglo napreduje!

v Vulkanski izbruh na Filipinih. V provinci Tajabaš na filipinskem otoku Luzon je bruhal vulkan Lagnas in je napravil veliko škodo. Uničil je vso žetev in ceste.

o Madžarizacija na Hrvaškem. Vrhovni ravnatelj ogrskih državnih železnic je izdal okrožnico, v kateri poziva vse železničarje, ki službujejo na hrvaškem teritoriju (!), naj prosijo za premeščenje na ogrske postaje, da se tekem 2 let nauče madžarsčine kot službenega jezika, kakor predpisuje železniška pragmatika.

d Svoboda na Ogrskem. Dne 10. m. m. so hoteli zborovati rumunski socialni demokrati v Aradu, a v zadnjem trenutku jim je policija zborovanje prepovedala, češ da ji ni znana rumunska soc. demokratiška stranka. Ker so pa udeleženci hoteli na vsak način rešiti dnevni red, so sklenili zborovati v bližnji šumi, a jih je pregnala zima. Zborovanje se je potem vršilo med vožnjo na železniških vozovih. Sedaj so izdali o istem izvešče. Vso vladno nasilje torej ni nič pomagalo.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Razpust veteranskega društva.

o Ljubljana, 22. jan. Vlada je razpustila tuk. veteransko društvo, ker je sklenilo podariti za ljubljanske žrtve z dne 20. sept. 1908. 200 K. Pričakuje se, da bodo vsa slovenska veteranska društva izvajala konsekvence in se sama razpustila, posnemajoč češka vet. društva, ki so podarila svojo uniformo cestnim pometajem.

„Laib. Zeit.“ zagovarja kranjsko šparkaso. Stališče klerikalcev do kr. špar.

v Ljubljana, 21. jan. (Tel. por. Nar. Dn.). Današnja „Laibacher Zeitung“ na dolgo in široko zagovarja Kranjsko šparkaso proti izvajanju posl. dr. Oražna v kranjskem deželnem zboru. Ravnateljstvo zatrjuje, da ni res, da je Kranjska šparkasa blizu propada. Vidi se pa, da je Oražnov govor zadel Nemce v živo. Sicer jim pa že gredo na pomoč kranjski klerikalci. To se vidi iz dejstva, da so klerikalci opustili namero ustanoviti „občinsko hranilnico“ za celo deželo v Ljubljani, katera bi iztrgala Kr. šp. zlasti cerkveni denar. Ustanovitvi te hranilnice se je baje najbolj upiral dr. Šušteršič, kateri se boji za „Ljudsko posojilnico“, ki je njegova najboljša materialna in politična opora.

Shodi v Ljubljani.

b Ljubljana, 21. jan. (Telef. por. „N. Dn.“) V nedeljo se vršita v Ljubljani dva shoda: prvi ob pol 11. uri dopoldne v „Mestnem domu.“ Poročata o zasedanju deželnega zbora dr. Oražen in dr. Tavčar, drugi ob 2. uri popoldne pri Kankertu v Spod. Šiški, katerega skliče „Nar. delavska organizacija.“ Razpravljalo se bode o delavnicah drž. železnice v Ljubljani.

Parlamentarna situacija.

o Dunaj, 21. jan. (Brz. Nar. Dn.) Parlamentarna situacija se je zelo poostрила in grozi izbruhiti kriza, ker groze Nemci in Čehi z najostrejšim odporom, kakor hitro bi vlada v jezikovnem vprašanju odločila nekoliko v korist Nemcem ali Čehom. Ker socialisti tudi niso zadovoljni z rekrutnim kontingentom, je položaj Bienenrthove vlade zelo prekeren.

Konferenca pri ministerskem predsedniku.

o Dunaj, 21. jan. (Brz. Nar. Dn.) Včeraj zvečer se je vršila pri ministerskem predsedniku konferenca nemško-čeških poslancev z Bienenrthom, katere se je udeležil tudi nemški min. rojak dr. Schreiner. Min. predsednik je nujno opominjal nemško-češke poslance, naj vendar pošljejo svoje zastopnike k anketi o jezikovnem vprašanju na Češkem. Ti so pa zastopali stališče, naj se nameravana anketa sploh odpove in se naj načrt jezikovne postave predloži državni zbornici.

Današnja seja drž. zbora.

o Dunaj, 21. jan. (Brz. Nar. Dn.) Zbornica nadaljuje razpravo o predlogu poslanca Kaline. K predmetu je govoril še češki poslanec Spaček, nakar so sledili stvarni popravi posl. Malika in Sternberga. Sedaj govori zaključno besedo posl. Kalina.

Odbor za bosansko predlogo.

d Dunaj, 21. jan. (Tel. por. Nar. Dn.) Danes so se izvršile volitve v odseku za bosansko predlogo. Za predsednika je bil izvoljen dr. Pacak, za podpredsednika dr. Ebenhoch. Dr. Pacak je nato izjavil, da ne sprejme izvolitve, ker je to jugoslovansko vprašanje in bi bil torej jugoslovanski predsednik umesten. Ko je pa posl. dr. Šušteršič izjavil, da Jugoslovani njegovo izvolitev želijo, je Pacak svoje mesto sprejel in zatrjeval, da si je v svesti svoje važne naloge in da se bo potrudil, da bodo posvetovanja nspela v korist obema slovanskima narodoma v Bosni in v korist cele države.

Sultan — bolan.

d Carigrad, 21. jan. (Tel. poroč. „Nar. Dn.“) „Ikdam“ je zvedel, da se sultan že več dni čuti bolnega.

Izjemno stanje v Petrogradu.

d Petrograd, 21. jan. (Tel. počočilo „Dar. Dn.“) Izjemno stanje v Petrogradu se je podaljšalo za 6 mesecev to je do 21. julija.

Iz sodne dvorane.

o Porotne obravnave v Celju. — Uboj v Dežnem selu. Janez Radanovič, star 26 let in Franc Radanovič, star 20 let, posestniška sina v Dežnem selu sta obtožena radi hudo delstva uboja. V noči od 29. na 30. nov. so pili fantje v gostilni Alojza Zorčiča v Dežnem selu. Ko sta ga Radanoviča že imela zadosti, sta se namenila iti domov. J. Radanovič je šel za njima, ter jima prigovarjal, naj gresta nazaj pit. Ker ga nista ubogala, se je vnel med že precej vinjenimi prepri, pri katerem je Pšeničnik Radanoviča sunil v prsa in mu s škarijami razrezal suknjo. Radanoviča sta se nato odpravila domov z besedami: „Ti Pšeničnik, ta rekel bo te kaj koštal.“ Za njima je šel tudi Pšeničnik, ki je tu pa tam z glasnim kričanjem dal duška svoji dobri volji. Radanoviča, da se maščujeta, ga počakata in se oborožita s plankami in ročicami. Ko pride Pšeničnik do njiju, ga Janez Radanovič vrže na tla, kjer sta ga tako dolgo obdelavala, da je umrl. Obtožena sta deloma priznala svojo krivdo in sodni dvor ju je obsodil vsakega na 20 mesečno ječo.

v „Eine windische Platte in Graz“. V ponedeljek stalo je v Gradcu pred sodnijo sedem mladih obtožencev radi tatvine in drugih zločinov. Vsi ti obtoženci nimajo razun svojega slovenskega imena prav nič slovenskega na sebi, vsi so hodili v nemško šolo in večina slovenski niti govoriti ne znajo — torej sami pristni nemškutarji. Navzlic temu imenuje „Grazer Tagblatt“ te mlade tatove „Eine windische Platte in Graz“. Ko bi bili ti fantje n. pr. kakega Slovenca natepli ali pa pa kje Slovencem šipe pobili, potem bi jih se-

veda „Grazer Tagblatt“ imenoval „wackere deutsche Untersteirer“. Ali so bili razbijaci šip na slovenskih hišah v Mariboru dne 19. sept. lanskega leta tudi „eine windische Platte“? Da, da, čudni so skdovi nemške šole in nemške vzgoje!

Narodni gospodar.

v Narodno gospodarstvo Srbije v številkah. Srbski statistični urad je izdal nedavno statistične podatke o gospodarstvu za 1904 in 1905 l. Iz teh poročil je jasno, da je Srbija poljedelska dežela. Zadržništvo je razmerno dobro razvito. 1905 l. je bilo 1093 zadrug, katere štejejo na črez po 62 članov. Obdelana zemlja je merila 1905 l. 1.714.074 ha. Žetev je bila 1905 l. slabša nego 1904 l. ter je znašala 3.652.464 metr. cent. ter dala dohodka v denarju 262.592.162 frankov (približno toliko kron) (1904 l. je znašala žetev 3.838.206 metr. cent. ter je dala dohodka v denarju 193.043.803 fr.). Za teoretično izobrazbo kmetijskega prebivalstva stori vlada premalo. Na Srbskem je kmetijska šola v Kraljevem (osnovana 1882 l.) in vinarska šola v Bukovem (od l. 1891). Na prvi je bilo 1905 l. 74 učencev, na drugi pa 71. Poleg tega so na Srbskem tri poljedelske postaje, katere si prizadevajo širiti praktičen pouk v poljedelstvu s tem, da ustanavljajo praktične kmetijske šole, ki so štele 1905 l. 88 učencev. Živine je bilo 1905 l. 5.562.982 glav in sicer: 172.281 konj, 944.946 volov, 7.710 bivolo, 875.549 svinj, 3.066.231 ovac, 405.867 koz. V Dobričevu je osnovala vlada državni zavod za gojenje domače živine; zavod se peča glavno z gojenjem dobrih žrebcev. Industrije je malo; na prvem mestu stoji izdelovanje tobaka. L. 1905 se je prodalo 711.470 kg tobaka, dohodek tobačnega monopola je bil 10.343.441 fr. Rudnikov je bilo istega leta otvorenih 34 in lomov 8, delavstva v rudnikih je bilo 3497; pivovaren je bilo 9, ki so ki so izdelale 68.479 hl piva, parnih mlinov 165, vodnih mlinov 79, drugih industrijskih podjetij 94 s 4.730 delavci. Vrednost teh podjetij se ceni na 13.119.573 fr. Prebivalstva je bilo 1905 l. 2.678.747. — gozdov je na Srbskem 845.006 ha.

v 300 mil. kron ljudskega imetja zgubljenih. Dunajska borza je izračunila, da znaša zguba, ki jo je vtrpelo avstrijsko ljudsko imetje vsled bojkota avstrijskega blaga na Balkanu, 300 mil. kron. Korist imajo v prvi vrsti Angleži. — Če pride do vojne, bo zguba še večja. Avstrijski državniki imajo povsod nesrečno roko.

Tržne cene.

21. januarja.

Dunajska borza za kmetijske pridelke: Pšenica se drži, rž tudi, ječmen mirno, oves bolj živahno.

Kava: Santos Good Average za marc 33—, za maj 32'50, za september 31'25, za december 31—. Tendence stalna.

Produktni trg. Pariz: moka za tekoči mesec 29'45, moka za prihodnji mesec 29'75, moka za januar — april 30'40, moka za marc — junij 30'75, pšenica za tekoči mesec 22'95, pšenica za prihodnji mesec 23'05, pše-

nica za januar — april 23'60, pšenica za marc — junij 23'70, rž za tekoči mesec 16'45, rž za prihodnji mesec 16'65, rž za januar — april 16'90, rž za marc — junij 16'90.

Sladkor. Praga: surovi sladkor prompt K 22'90, za oktober — december K 22'10. Tendence mirna.

Sladkor. Trst: Centrifugale Pilés prompte K 28'5/8 do 29'1/2, za januar — marc K 28'3/4 do 29'3/4. Tendence stalna.

Produktni trg. Budimpešta. Pšenica za april K 12'73 pšenica za oktober K 10'84, rž za april K 10'04, rž za oktober K 9'05, oves za april K 8'51, oves za oktober K —, tursica za maj K 7'26, ogrščica za avgust K 13'70. Promet 10.000 met. st.

Budimpešta, 19. jan. Svinjad: ogrske stare, težke — do — vin, mlade, težke 118 do 120 vin, mlade, srednje 120 do 121 vin, mlade, lahke 121 do 122 vin, zaloga 22.133 kom.

Svinjska mast 134—, namizna slanina 107—.

Tedenski živinski sejem v Gradcu 21. jan.: Na sejm se je prignalo 1180 glav (450 volov, 120 bikov, 500 krav in 110 telet.) Cena za pitane vole trdna, drugo slabša. Pitani voli 37—42 kron (izjemna cena 44 K), napol pitani voli 32—36 K, suhi voli 27—31 K, voli za pitanje 28—32 K; pitane krave 27—32 K, napol pitane krave 19—26 K, suhe krave 11—16 K, biki 28—34 K, mlade krave dojnice (do 4 teleta) 26 do 30 K, starše dojnice 22—25 K, telne krave 23—26 K. (Vse cene so za 50 kg žive teže.)

Listnica uredništva.

Braslovče: Hvala, imamo kratko že od druge strani. Pozdrave! Ptuj: Bomo dobesedno porabili ob ugodni priliki. Griže: Ali niste čitali že objavljenega poročila? Prisrčna hvala in pozdrave!

Stokratni živijo

k cenjenemu imendanu fletkanega sedajnega Bizeljanca gosp. Vinkota Okorna kličeta

dve „Polhovki“ v Celju.

Učenec

sin poštenih, kmečkih starišev, kateri je slovensko ljudsko šolo dovršil (z nemške šole ga ne maram) se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom pri

Maks Berlisgu, Žetale pri Rogatcu. 69 6-1

Šoštanjska godba

je na razpolago za vsakovrstne veselice in sicer 6—16 mož na lok, 10—20 mož na pihala. — Slavnemu občinstvu se priporoča kapelnik Josip Mazej, Šoštanj. 59 8-5

Mali oglasnik

Plača se za enkratno objavo 60 vin. za dva- ali večkratno objavo za vsakokrat 50 „ Če znaša oglas več kakor 5 tiskanih vrst, se plača za vsako nadaljno vrsto 10 „ Oglase v „Malem oglasniku“ se plačuje vnaprej (tudi v znamkah). Na vprašanja, tičočna se oglasov, odgovarjamo e. če je priložena vprašanju znamka ali dopisnica za odgovor.

Upravništvo „Narodnega Dnevnika“.

Kolar,

dober delavec in zaveden Slovenec bi prav dobro shajal v večjem kraju na Spodnjem Šajerskem. Tozadevna pojanila daje uredništvo tega lista.

Proda se nova hiša

zraven cerkve in meščanske šole, 6 orlov zemljišča in vinograd. Lastnik Jos. St. gar v Krškem. 11 6-4